



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 831/24
23.10.2024. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Драгане Марчетић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., као правног следбеника пок. ББ, бившег из ..., чији је пуномоћник Томислав Шуњка, адвокат из Новог Сада, Сремска 4/1, против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, Косовска 31, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 234/23 од 02.10.2023. године, у седници одржаној 23.10.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 234/23 од 02.10.2023. године у ставу првом изреке у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због умањења пензије сада пок. ББ (због превременог одласка у инвалидску пензију) за период од 01.09.2016. године до 17.03.2019. године исплати и то почев од 01.09.2016. године закључно са 28.02.2019. године појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом на појединачне месечне новчане износе почев од означене доспелости до исплате, све како је то наведено у ставу првом изреке, као и да за месец март 2019. године исплати износ од 10.693,00 динара са законском затезном каматом почев од 24.04.2019. године до исплате и жалба тужене у наведеном делу **ОДБИЈА**, као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 234/23 од 02.10.2023. године у преосталом делу става првог изреке тако што се одбија, као неоснован, тужбени захтев којим је обавезана тужена Република Србије, Министарство правде да тужиоцу АА на име накнаде материјалне штете због умањења пензије сада пок. ББ (због превременог одласка у инвалидску пензију) за месец март 2019. године исплати још износ од 8.806,29 динара са законском затезном каматом од 24.04.2019. године до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом

изреке пресуде Вишег суда у Београду П 234/23 од 02.10.2023. године, тако што се обавезује тужена Република Србија, Министарство правде да тужиоцу АА на име трошкова поступка исплати износ од 252.786,00 динара са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење до исплате, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 234/23 од 02.10.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због умањења пензије његовог правног претходника пок. ББ (због превременог одласка у инвалидску пензију) за период од 01.09.2016. године до 17.03.2019. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом, све како је то наведено у ставу првом изреке пресуде.

Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 267.598,00 динара са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење до исплате.

Тужена је против наведене првостепене пресуде благовремено изјавила жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је одговорио на жалбу.

Апелациони суд у Београду испитао је првостепену пресуду у границама разлога одређених у члану 386. ЗПП („Сл. гласник РС“ број 72/11, са изменама и допунама) и нашао да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописане чланом 374. став 2. тачка 1,2,3,5,7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд, пази по службеној дужности, нити је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се указује у жалби јер је изрека пресуде разумљива, а разлози пресуде јасни и непротивречни.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Вишег суда у Зрењанину Рех 7/10 од 22.04.2010. године усвојен је захтев предлагача сада пок. ББ за морално политичку рехабилитацију, утврђено да је сада пок. ББ, који се рехабилитује, био доведен у неповољан положај у односу на друге запослене у Здруженој металној индустрији “Метинд” Фабрика котлова радијатора Зрењанин и након тога до краја радног века, па и касније, након пензионисања, трпео је моралне и политичке последице из идеолошких и политичких разлога, чиме је повређено начело једнаких права и обавеза.

Према налазу и мишљењу вештака неуропсихијатра др Гордане Радојевић од 09.03.2017. године погоршање здравственог стања сада пок. ББ је настало као последица утврђеног политичко-идеолошког прогона, што је сада пок. ББ трпео дуже од 10 година. Због погоршања здравственог стања, насталог услед наведеног политичко-идеолошког прогона, који је трпео у овом периоду, сада пок. ББ је отишао у превремену пензију и при томе нису постојали други узроци погоршања здравственог стања тужиоца.

Из налаза и мишљења вештака кардиолога др Иване Вранић од 01.06.2017. године произилази да стресор који је деловао на тужиоца, а реч је о правноснажно утврђеном политичко-идеолошком прогону тужиоца, не може бити доведен у везу са болестима срца, која су касније настала, већ само са генетиком, дијететским навикама и годинама старости тужиоца, што је природан процес, који се одвија нормално код старијих људи. Тужилац је животне доби 89 година, доживео је старост далеко изнад просечне за наше поднебље, где је дужина живота око 70 година за мушкарце и да је стресор имао утицаја на срце у значајној мери то би се испољило пре 2000. године, те тужилац не би доживео године живота са аспекта кардиологије, а по актуелној медицинској документацији вероватно је да тужилац неће имати скраћен животни век по генетској основи. Утицај стресора са кардиолошке стране је непостојећи.

Пресудом Вишег суда у Београду П 683/16 од 01.09.2017. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу сада пок. ББ, као тужиоцу, на име рехабилитационог обештећења и накнаде материјалне штете исплати: изгубљену нето зараду од настанка штетног догађаја 20.12.1972. године закључно са 12.09.2016. године у укупном износу од 12.939.175,34 динара, умањену пензију тужиоца (због превременог одласка у инвалидску пензију) за период од одласка у пензију до 12.09.2016. године у укупном износу од 13.154.291,81 динара, изгубљене нето зараде због превременог одласка у инвалидску пензију у износу од 3.523.409,66 динара, све са законском затезном каматом од 01.09.2017. године до исплате. У наведеном поступку вештачењем од стране вештака економске струке Живке Гурбај утврђено је да изгубљена нето зарада од настанка штетног догађаја 20.12.1972. године са законском затезном каматом закључно са 12.09.2016. године износи укупно 12.939.175,34 динара, умањена пензија због превременог одласка у инвалидску пензију са законском затеном каматом закључно са 12.09.2016. године, износи укупно 13.154.291,81 динара, изгубљена нето зарада због привременог одласка у инвалидску пензију заједно са обрачунатом валоризацијом и припадајућом законском затезном каматом почев од 01.02.1994. године закључно са 12.09.2016. године, износи укупно 3.523.409,66 динара.

Наведена пресуда Вишег суда у Београду П 683/16 од 01.09.2017. године у ставу првом изреке је потврђена и жалба тужене одбијена као неоснована пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6844/2017 од 18.10.2018. године.

Према налазу и мишљењу судског вештака Јована Драгаша од 22.01.2019. године, утврђено је да је вештак увидом у означени налаз и мишљење вештака Живке Гурбај утврдио да је главница изгубљене зараде сада пок. ББ била

3.499.613,78 динара, законска затезна камата до 12.09.2016. године 9.439.561,52 динара, да је главница изгубљене пензије сада пок. ББ била 4.383.605,10 динара, а законска затезна камата до 12.09.2016. године 8.770.686,70 динара, да је главница разлике зараде због превремене пензије сада пок. ББ износила 952.964,37 динара, а законска затезна камата до 12.09.2016. године 2.570.445,29 динара. Законска затезна камата на досуђене износе главног дуга за период од 13.09.2016. до 01.09.2017. године износи 1.024.608,30 динара и то 405.801,15 динара на име камате на основицу изгубљене зараде, 508.305,23 динара на име камате на основицу изгубљене пензије и 110.501,92 динара на име камате на основицу разлике зараде због превремене пензије. Умањење пензије због превременог одласка у инвалидску пензију за период од 01.09.2016. године до 31.12.2018. године износи 472.117,44 динара, обрачуната затезна камата на сваки месечни износ разлике мање обрачунате пензије износи 58.209,47 динара са стањем на дан 22.01.2019. године. Будућа рента почев од 01.01.2019. године износи 19.499,29 динара.

Према решењу јавног бележника ... УПП 270-2019 од 08.10.2019. године и 17.10.2019. године за наследника на заоставштини пок. ББ, коју између осталог, чини и потраживање на име рехабилитационог обештећења у судском поступку под бројем П 310/19 оглашен је АА, син оставиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, те одредаба члана 3, став 2, члана 2. став 1, члана 26. став 1. и члана 30. став 2. Закона о рехабилитацији ("Сл. гласник РС", бр. 33/06) и одредаба члана 155, 189, 277, 279. Закона о облигационим односима првостепени суд је одлучио као у изреци побијане пресуде.

Одлучујући о захтеву на име накнаде материјалне штете због умањења пензије која је причињена правном претходнику тужиоца – рехабилитованом лицу сада пок. ББ, суд је нашао да је тужилац активно легитимисан да потражује доспелу накнаду штете за период од 01.09.2016. године до 17.03.2019. године, с обзиром да та права представљају заоставштину сада пок. ББ подобну за наслеђивање, која је оставиоцу припадала у тренутку смрти, а која је овде правни претходник тужиоца остварио за живота, имајући у виду да је био жив у време ступања на снагу Закона о рехабилитацији, да је остварио право на рехабилитацију, те да му је признато право по основу умањења пензије, коју је тужена Република Србија дужна да исплати као рехабилитованом лицу, да је за живота и покренуо поступак у циљу потпуног рехабилитационог обештећења, те је у конкретном случају тужиочево потраживање, као законског наследника пок. ББ заоставштина која представља потраживање на име рехабилитационог обештећења, које потражује од Републике Србије, основано.

Правни претходник тужиоца сада пок. ББ је превремено отишао у инвалидску пензију, с обзиром да је услед утврђеног политичко-идеолошког прогона, којем је био изложен дуги низ година, дошло до погоршања здравственог стања, због чега му је призната инвалидска пензија, чиме му је проузрокована материјална штета у виду умањења пензије због превременог одласка у инвалидску пензију и за период од 01.09.2016. године до дана смрти 17.03.2019.

године, поред већ штете по истом основу која је правноснажно утврђена за период до 01.09.2016. године. Висину накнаде материјалне штете суд је утврдио из наведеног налаза и мишљења судског вештака економске струке Јована Драгаша, који је у потпуности прихватио, као јасан, довољно образложен и дат у свему према правилима струке и науке, а који парничне странке нису оспориле. Тужиоцу је досуђена законска затезна камата на појединачне новчане износе штете почев од доспелости сваког појединачног месечног износа, будући да је одредбом члана 186. ЗОО прописано да се обавеза накнаде штете сматра доспелом од тренутка настанка штете и о законској камати одлучено сагласно одредбама члана 277. став 1. у вези са чланом 324. став 1. ЗОО.

Правилно је првостепени суд, супротно жалбеним наводима тужене закључио да тужиоцу као наследнику сада пок. ББ припада накнада материјалне штете на име умањења пензије његовог правног претходника због превременог одласка у инвалидску пензију.

Неосновано тужена у жалби оспорава правилност утврђеног чињеничног стања у погледу узрока одласка тужиоца у инвалидску пензију, позивајући се на налаз и мишљење вештака медицинске струке др Иване Вранић од 01.06.2017. године, те се неосновано у жалби сматра да нема адекватне узрочности између неосноване осуде са последицама исте и одласка тужиоца у превремену пензију.

Наиме, правилно је првостепени суд из налаза и мишљења вештака неуропсихијатријске струке Гордане Радојевић од 09.03.2017. године закључио да погоршање здравственог стања тужиоца са неуропсихијатријске стране настало искључиво као последица предметног политичко-идеолошког прогона, које последице је тужилац трпео дуже од 10 година и због погоршања здравственог стања, које је настало управо услед наведеног дугогодишњег прогона, тужилац је отишао у превремену пензију. Осим овог, утврђено је да нису постојали други узроци погоршања здравственог стања овде тужиоца.

Такође, правилно је првостепени суд обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због умањења пензије сада пок. ББ (због превременог одласка у инвалидску пензију) исплати појединачне новчане и то почев од 1. септембра 2016. године закључно са 28. фебруаром 2019. године, све са законском затезном каматом на појединачне новчане износе како је то наведено у ставу првом изреке побијане пресуде.

Међутим, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право у погледу висине досуђене материјалне штете за месец март 2019. године. Имајући у виду утврђено чињенично стање у погледу висине претрпљене штете, тужиоцу за март месец 2019. године не припада пуни износ на име накнаде штете за цео месец, имајући у виду дан када је ББ преминуо, односно у конкретном случају, припада накнада штете за 17 дана марта месеца 2019. године у висини од 10.693,00 динара са законском затезном каматом од 24.04.2019. године до исплате.

На основу изложеног, применом члана 390. и 394. тачка 4. ЗПП, одлучено је као

у ставу првом и другом изреке ове пресуде.

Решење о трошковима поступка је преиначено применом одредбе члана 401. тачка 3. ЗПП, те су тужиоцу, сагласно одредби члана 153. 154. 163. и 165. ЗПП признати трошкови поступка, и то за састав тужбе и три поднеска у износу од по 13.500,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара, приступа на три неодржана рочишта у износу од по 11.250,00 динара, трошак вештачења у висини од 24.000,00 динара као и трошак судске таксе на тужбу и пресуду по 34.518,00 динара, а све применом важеће Адвокатске тарифе и Таксене тарифе Закона о судским таксама. Тужиоцу на досуђени износ трошкова припада законска затезна камата од дана када наступе услови за извршење до исплате, сагласно члану 277. и 324. ЗОО у вези члана 345. и 366. ЗПП и члана 43. ЗИО. Тужиоцу није признат трошак на име пореза на додату вредност (ПДВ) јер пуномоћник тужиоца није доставио рачун који је издао за предметну адвокатску услугу, сагласно одредби члана 42. став 1. Закона о порезу на додату вредност ("Сл. гласник РС", бр. 84/04, са изменама и допунама).

С обзиром да је тужена незнатно успела у жалбеном поступку, одлучено као у ставу трећем изреке, на основу члана 153. и 165. ЗПП.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац, ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић